

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Kultura i metody jej badania		8.0.12951	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Wiedza o filmie i kulturze audiowizualnej	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maciej Dajnowski; dr Aleksandra Wierucka; dr hab. Krzysztof Kornacki, profesor uczelni; dr inż. Zbyszek Dymarski; prof. dr hab. Jerzy Szyłak; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; prof. UG, dr hab. Katarzyna Kaczor; dr hab. Sebastian Konefał, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Wykład		Semestr 2:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - udział w zajęciach,	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie do zajęć, czytanie tekstów,	
Liczba godzin		10 godzin - przygotowanie do kolokwium.	
Wykład: 30 godz.		Razem: 50 godzin = 2 punkty ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Wykład konwersatoryjny - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • obecności na zajęciach i czynnego w nich udziału (20%), • systematycznego przygotowywania (w formie ustnej i pisemnej) zagadnień wskazanych przez prowadzącego (20%), • kolokwium zaliczeniowego (60%). 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	dyskusja na zajęciach	kolokwium zaliczeniowe
	Wiedza	
K_W01	+	+
K_W02	+	+
K_W03	+	+
K_W05	+	
K_W13	+	+
K_W14	+	
	Umiejętności	
K_U01	+	+
K_U02	+	+
K_U06	+	
K_U10	+	
K_U11	+	
K_U16		+
	Kompetencje społeczne	
K_K02	+	
K_K05	+	
K_K06	+	
K_K07	+	

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Student po ukończeniu zajęć powinien posiadać dobrą orientację w zakresie szeroko – także praktycznie – ujętej semiotyki kultury, znać główne jej nurty i metody, potrafić sprawnie posługiwać się kategoriami używanymi w analizach tekstów kultury. Powinien znać praktyczne zagadnienia analizy oraz umieć zastosować je do badań nad kulturą.

Treści programowe

Sprawdzenie, ugruntowanie i rozszerzenie umiejętności i wiadomości z zakresu podstawowych pojęć nauk o kulturze, zwłaszcza dotyczących jej sfery symbolicznej i komunikacyjnej. Poznanie jej wewnętrznego zróżnicowania (z uwzględnieniem zasady wyodrębniania dziedzin kultury), przypomnienie i utrwalenie pojęcia znaku oraz jego typologii, usystematyzowanie podstawowych pojęć i funkcji semiotyki (komunikat, tekst, tekst kultury) oraz innych metodologii badania tekstów kultury (m.in. psychoanaliza, strukturalizm, poststrukturalizm, feminizm, gender studies, teorie postkolonialne). Poznanie metod analizy tekstów kultury (także w kontekście analizy dzieła sztuki); zapoznanie się z różnymi sposobami „czytania tekstów kultury” w kontekście stosowanych metodologii, prowadzonych badań i metodyki (z uwzględnieniem celów i warunków takiej analizy). Uporządkowanie zasad wyodrębniania nacechowanych estetycznie tekstów kultury, usystematyzowanie typów przeżycia estetycznego (z uwzględnieniem przeżycia muzycznego implikującego semiotyczny charakter odbioru muzyki). Poznanie zasady definiowania dzieła sztuki (W. Tatarkiewicz), przypomnienie (wprowadzenie) pojęcia i funkcji dzieła sztuki, usystematyzowanie podstawowych zasad interpretacji i oceny dzieł sztuki. Omówienie zagadnień dotyczących formalnych, semantycznych i psychologicznych aspektów analizy dzieła sztuki i ich praktyczne zastosowanie przy analizie dzieł (tekstów) literackich, plastycznych i filmowych (z uwzględnieniem umiejętności ich weryfikacji i oceny). Zapoznanie z topiką, ideologią i kontekstami kulturowo-historycznymi niezbędnymi w recepcji wybranych tekstów kultury.

Wykaz literatury

Literatura

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- R. Barthes, Imperium znaków. Warszawa 1999.
- G. Bataille. Doświadczenie wewnętrzne. Warszawa 1998.
- Czytanie tekstów kultury. Metodologia – badania – metodyka, red. B. Myrdzik, I. Morawska. Lublin 2007.
- M. Gołaszewska, Estetyka rzeczywistości. Warszawa 1984.
- P. Guiraud, Semiologia. Warszawa 1974 (lub nowsze wydanie, cała pozycja).
- A. Kłoskowska, Socjologia kultury. Wydanie dowolne, rozdział: Semiotyczne kryterium kultury symbolicznej.

- M. Lurker, Przesłanie symboli w mitach, kulturach i religiach. Kraków 1994.
- A. Nowicki, Człowiek w świecie dzieł. Warszawa 1974.
- T. Pawłowski, Wartości estetyczne. Wydanie dowolne, rozdział: O interpretacji dzieł sztuki (cały).
- W. Tatarkiewicz, Dzieje sześciu pojęć. Wydanie dowolne, rozdział: Sztuka. Dzieje pojęcia.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- U. Eco, Czytanie świata. Kraków 1999.
- A. Kłosowska, Kultura masowa. Krytyka i obrona. Wydanie dowolne, rozdział: Propozycja klasyfikacji zjawisk kultury
- Semiotyka kultury. Wybór i opracowanie: E. Janus i M. R. Mayenowa. Warszawa 1975.
- Symbol i poznanie. W poszukiwaniu koncepcji integrującej. Pod red. T. Kostyrko. Warszawa 1987.
- Wartość, dzieło, sens. Szkice z filozofii kultury artystycznej. Pod red. J. Kmity. Warszawa 1975.
- A. Burzyńska, M. P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik, Kraków 2009.
- A. Burzyńska, M. P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Antologia tekstów, Kraków 2009.

B. Literatura uzupełniająca (cały moduł)

- Platon, Dialogi.
- Arystoteles, Etyka nikomachejska.
- M. Aureliusz, Rozmyślania.
- Augustyn, Wyznania.
- Kartezjusz, Medytacje o filozofii pierwszej.
- I. Kant, Uzasadnienie metafizyki moralności.
- G. W. F. Hegel, Wykłady z filozofii dziejów, t.2.
- S. Kierkegaard, Bojaźń i drżenie.
- F. Nietzsche, To rzekł Zaratustra (Tako rzecze Zaratustra).
- Z. Freud, Kultura jako źródło cierpień.
- M. Heidegger, List o humanizmie.
- M. Scheler, Resentyment i moralność.
- J. P. Sartre, Egzystencjalizm jest humanizmem.
- E. Levinas, Całość i nieskończoność: esej o zewnętrznosci.
- P. Ricoeur, Symbolika zła.
- H. Marcuse, Człowiek jednowymiarowy.
- L. Kołakowski, Jeśli Boga nie ma...
- J. Derrida, Pismo i różnica.
- B. Malinowski, Argonauci zachodniego Pacyfiku. Relacje o poczynaniach i przygodach krajowców z Nowej Gwinei, Warszawa 1981.
- W. Bęben, Mały świat wokół wulkanu. Tradycyjne normy zwyczajowe w życiu wyspiarzy Biem w Papui Nowej Gwinei, Warszawa 2004.
- C. Geertz, Interpretacja kultur, Kraków 2005.
- A. van Gennep, Obrzędy przejścia. Systematyczne studium ceremonii, Warszawa 2006.
- K. Hastrup, Droga do antropologii. Między doświadczeniem a teorią, Kraków 2008.
- U. Hannerz, Odkrywanie miasta. Antropologia obszarów miejskich, Kraków 2006.
- J. Frykman, Orvar Löfgren, Narodziny człowieka kulturalnego. Kształtowanie się klasy średniej w Szwecji w XIX i XX wieku, Kęty 2007.
- B. R. Barber, Skonsumowani, Warszawa 2008.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W02, K_W05, K_W13, K_W14 K_U01, K_U02, K_U06, K_U10, K_U11, K_U16 K_K02, K_K05, K_K06, K_K07	K_W01, K_W02, K_W05, K_W13, K_W14 Student: <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe terminy filozoficzne, antropologiczne i kulturoznawcze (K_W01); • zna najważniejsze współczesne style filozofowania oraz teorie badania kultury (K_W02); • rozumie dzieje rozwoju głównych zagadnień filozofii, antropologii i kulturoznawstwa (K_W03); • rozumie, jak przebiegał rozwój myśli filozoficznej oraz teoriach antropologicznych i kulturoznawczych (K_W03); • zna scharakteryzować najważniejsze koncepcje metodologiczne w obszarze nauk humanistycznych (K_W05); • posiadał podstawową wiedzę o odbiorcach kultury (K_W13); • posiadał umiejętność diagnozowania potrzeb odbiorców kultury i jakości wytwarzanych dla nich tekstów kultury (K_W14).
	Umiejętności K_U01, K_U02, K_U06, K_U10, K_U11, K_U16 Student: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować najważniejsze koncepcje metodologiczne w obszarze

	<p>nauk humanistycznych (K_U01);</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie porównać najważniejsze współczesne style filozofowania oraz główne metody badania kultury (K_U02); • umie powiązać różne wątki rozwoju myśli filozoficznej, antropologicznej i kulturoznawczej ze związanymi z nimi wydarzeniami z obszaru kultury oraz historii społeczno-politycznej (K_U02); • potrafi przeprowadzić filozoficzną analizę niektórych wytworów kultury (K_U02); • umie wskazać konsekwencje przyjętych założeń metodologicznych (K_U06); • umie powiązać sytuację kulturową z właściwą do jej rozpatrzenia metodologią (K_U06); • posiada podstawowe umiejętności w zakresie prowadzenia badań antropologicznych niezbędnych do zrozumienia potrzeb odbiorców kultury (K_U10); • potrafi w sposób zgodny z zasadami obowiązującymi w antropologii i kulturoznawstwie opracowywać wyniki indywidualnych bądź grupowych badań i dokonywać ich prezentacji (K_U11); • potrafi poddać krytyce wybrane poglądy filozoficzne (K_U06, K_U16). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K02, K_K05, K_K06, K_K07</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jest otwarty na nowe idee i gotów do przeformułowania swojego stanowiska (K_K02); • ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie i rozwój intelektualnego i kulturalnego dziedzictwa zarówno Europy jak i swego regionu i kraju (K_K05); • samodzielnie podejmuje i wykonuje proste działania badawcze, wykazując się aktywnością i wytrwałością w realizacji zamierzonego celu (K_K06); • posiada świadomość ogromu, wielości i złożoności zjawisk, które pragnie uchwycić i uporządkować myśl filozoficzna, antropologiczna i kulturoznawcza (K_K07); • zachowuje krytycyzm w stosunku do obiegowych opinii (K_K07).
<p>Kontakt</p> <p>maciej.dajnowski@ug.edu.pl</p>	